

KÖZÖNSÉG ÉS KAPCSOLAT

AZ AQUINCUMI MÚZEUM KÖZÖNSÉGGKAPCSOLATI KIADVÁNYA ■ 2013–2014

Programok, táborok, foglalkozások

- ▶ Római háziasszonyképző nagylányoknak
- ▶ Hozd magaddal a Nagyt!
- ▶ Római baba-mama klub
- ▶ AnticCafé

ÉV MÚZEUMA

EMO

2012

Új kiadvány, előadások és az Aquincum Baráti Kör

- ▶ „Forma bonum fragile est” – Szépítkezés a római korban
- ▶ Tudományos ismeretterjesztő előadások Aquincumban
- ▶ Az Aquincum Baráti Kör tevékenysége 2013-ban

Eseménynaptár 2013

Rendezvények

- ▶ **FLORALIA – Római tavaszünnep Aquincumban** (május 11–12.)
- ▶ **XVI. Aquincumi Költőverseny** (május 12.)
- ▶ **Múzeumi világnap** (május 18.)
- ▶ **Musivarius – római mozaikműhely a Hercules Villában** (május 28. 29., 30.)
- ▶ **Hozd magaddal a nagyit** (június 17., július 15.)
- ▶ **Múzeumok Éjszakája** (június 22.)
- ▶ **Baba-mama klub** (július 1., 29.)
- ▶ **Romkerti Nyári Színházi Esték – Arisztophanész: „Nőuralom”** (július 12-13-14. és 19-20-21.)
- ▶ **Az Aquincumi Múzeum a Sziget Fesztiválon** (augusztus 7–11.)
- ▶ **Nimfa ünnep** (szeptember 7.)
- ▶ **Kulturális Örökség Napjai** (szeptember 21–22.)
- ▶ **Kutatók éjszakája az Aquincumi Múzeumban** (szeptember 27.)
- ▶ **Magyar Régészet Napja** (szeptember 13-14.)
- ▶ **Múzeumok Őszi Fesztiválja** (október 1 – november 15.)
- ▶ **Kelta családi nap Aquincumban** (október 6.)
- ▶ **Saturnalia – A karácsonyi ünnepkör gyökerei az antikvitásban** (december 8.)

AnticCafé

- ▶ **Az Ókor plasztikja – Faragott csonttárgyak a római korban** (január 15.)
- ▶ **Római tál – Ókori fortélyok** (február 19.)
- ▶ **Egy restaurátor műhely titkai** (március 19.)
- ▶ **Idézzük meg az ókor irodalmának nagyjait – felolvasás és színjátás rendhagyó módon** (április 16.)
- ▶ **A természetből nyerhető színek, illatok és ízek kincsháza – avagy látogatás egy római kertben** (május 21.)
- ▶ **Római tál – Ókori fortélyok** (szept. 17.)
- ▶ **A farkasbaptól a krokodilürülékig... – Növények, állatok, kövek a római szépségápolás szolgálatában** (okt. 22.)
- ▶ **A természetből nyerhető színek, illatok és ízek kincsháza – avagy látogatás egy római kertben** (nov. 19.)
- ▶ **Saturnalia Aquincumban** (dec. 10.)

Táborok

- ▶ **Ókori tábor** (június 24–28.)
- ▶ **Gladiátoros tábor** (július 1–5.)
- ▶ **„Guzsaly, hajtű, serpenyő” – tábor kamaszoknak** (július 8–12.)

Időszaki kiállítás

- ▶ **Műtárgymesék – Fővárosi régészeti értékeink másképp** (2012. október 12 – 2014. szeptember 28.)

Állandó kiállítások

- ▶ **Róma Aquincumban – Az aquincumi orgona és az aquincumi helytartói palota**
- ▶ **Aquincumi Látványraktár**
- ▶ **Új attrakcióelemek a Pannonia Provincia Program jegyében: Festőház, Mitológiai játszótér, Virtuális Élménytér, Kronoszóp**
- ▶ **Tapintható tárgyak – speciális múzeumpedagógiai foglalkoztató**

Ismeretterjesztő előadások

- ▶ Láng Orsolya: **Amit szabad Jupiternek...** (március 3.)
- ▶ Várad Adél: **„Róma romjain” A népvándorlaskor Óbudán** (április 7.)
- ▶ Alice M. Choyke: **Házi készítésű vagy szakmunka: kidolgozott csont tárgyak előállítás Magyarországon területén az őskortól a középkorig** (június 2.)
- ▶ Hárshegyi Piroska: **„Sört ide, bort ide!” – Ismeretterjesztő előadás** (május 5.)
- ▶ Vámos Péter: **Amikor a szükség diktál – Egy római kori éjjeliedény** (szeptember 1.)
- ▶ Verebes Anett: **Molekuláris régészet** (október 6.)
- ▶ Beszéd József: **Temetkezési szokások a római kori Pannoniában** (november 3.)

Eseménynaptár 2014

Rendezvények

- ▶ **Idegenvezetői világnap** (február 23.)
- ▶ **Mindenütt nő:** (március 8.)
- ▶ **Baba-mama klub – „Mitikus lények nyomában”** (március 25.)
- ▶ **Európai Unió Fejlesztések Nyílt Napja** (március 30.)
- ▶ **A költészet napja – XVII. Aquincumi Költőverseny** (április 12.)
- ▶ **Musivarius – római mozaikműhely** (május 6. 7., 8.)
- ▶ **FLORALIA – Római tavaszünnep Aquincumban** (május 24-25.)
- ▶ **Magyar Régészet Napja** (május 30-31.)
- ▶ **Óbudai Korok Fesztiválja** (június 7.)
- ▶ **Múzeumok Éjszakája** (június 21.)
- ▶ **Duna nap** (június 29.)
- ▶ **Nyári színház: Oroszlánok Aquincumban** (június 27-28-29. és július 4-5-6)
- ▶ **Hozd magaddal a nagyit** (július 17.)
- ▶ **Baba-mama klub** (július 24.)
- ▶ **Az Aquincumi Múzeum a Sziget Fesztiválon** (augusztus 13-17.)
- ▶ **Vakációzz az ókorban!** (augusztus 14.)
- ▶ **Nimfa ünnep** (szeptember 6.)
- ▶ **Kulturális Örökség Napjai** (szeptember 20-21.)
- ▶ **Kutatók éjszakája az Aquincumi Múzeumban** (szeptember 26.)
- ▶ **Barbár családi nap** (október 5.)
- ▶ **Múzeumok Őszi Fesztiválja** (október 1–31.)
- ▶ **Saturnalia – A karácsonyi ünnepkör gyökerei az antikvitásban** (december 7.)

AnticCafé

- ▶ **Pompás házak és bűzös sikátorok: házak, lakások és lakáskultúra Aquincumban** (február 18.)
- ▶ **Harcosok klubdelutánja – Katonaság Aquincumban** (március 18.)
- ▶ **Ókori hagyományokon nyugvó gyógynövények ismertetése a természetes szépségápolásban** (április 15.)
- ▶ **Aquincum anno – A régi múzeumépület újra megnyitja kapuit** (május 20.)
- ▶ **Percek, órák, napórák – Hogyan mérték az időt a rómaiak?** (június 17.)
- ▶ **Agyagból gyúrt történelem – Az Aquincumi múzeum különleges téglamélekeinek megtekintése** (szeptember 16.)
- ▶ **A ruha teszi... – Öltözködési szokások az antikvitásban** (október 21.)
- ▶ **Zene füleinknek – Megszólal az Aquincumi orgona** (november 18.)

Táborok

- ▶ **Ókori tábor** (június 23–27.)
- ▶ **Gladiátoros tábor** (június 30 – július 4.)
- ▶ **„Guzsaly, hajtű, serpenyő” – tábor kamaszoknak** (július 7–11.)

Időszaki kiállítások

- ▶ **A múlt sodrásában – víz alatti örökségünk nyomában** (április 5–27.)
- ▶ **„Szent Flórián a Védőszent”** (április 29 – október 31.)
- ▶ **A romkerttől a régészeti parkig – Aquincumi Múzeum 1894-2014** (május 9 – október 31.)
- ▶ **Nincs másik! – Három páratlan múkincs Budapest földjéből** (október 17-től)
- ▶ **Műtárgymesék – Fővárosi régészeti értékeink másképp** (2012. október 12 – 2014. szeptember 28.)

Állandó kiállítások

- ▶ **Róma Aquincumban – Az aquincumi orgona és az aquincumi helytartói palota**
- ▶ **Aquincumi Látványraktár**
- ▶ **Régészeti park a Kőtárral**
- ▶ **Tapintható tárgyak – speciális múzeumpedagógiai foglalkoztató**
- ▶ **Tegularium – új állandó kiállítás** (nyitás: június 20.)

Ismeretterjesztő előadások

- ▶ Szilas Gábor: **Ahány ház, annyi kérdés – őskori építmények feltárása és rekonstrukciós lehetőségeik** (március 2.)
- ▶ Biller Anna: **Akik a csontokból olvasnak...** (április 6.)
- ▶ Gábler Szilvia: **Egy restaurátor műhely titkai** (június 1.)
- ▶ Varga Nikolett: **Viasztábla–íróvessző–papirusz. Tanítás az ókorban** (szeptember 7.)
- ▶ Anderkó Krisztián: **Homok és vér. Gladiátorok az ókori Rómában** (október 5.)
- ▶ Lassányi Gábor: **Az elgörbült nyelv – Egy aquincumi átok nyomában** (november 2.)

Közönség és Kapcsolat X. – Aquincum 2013–2014

Kiadja az Aquincum Baráti Kör

Budapest, 2014

Felelős szerkesztő: L. Kurucz Katalin

Fotó: Tóth Csilla, Komjáthy Péter, Kővágó Dániel, Közművelődési Csoport (Aquincum)

BUDAPEST RÓMAI EMLÉKEI ÉS A LIMES VILÁGÖRÖKSÉG LEENDŐ AQUINCUMI HELYSZÍNEI

Az aquincumi limesszakasz mintegy 30 km hosszú és 7 km széles sávot foglal magában. Tulajdonképpen csak egy kis része annak a hosszú, római kori védvonalnak, amely talán egyszer a Világörökség magyarországi helyszínei között tarthatunk számon. A feltárások nyomán az aquincumi limesszakasz topográfiája viszonylag jól ismert. Ez nem kevésbé annak köszönhető, hogy az Aquincumi Múzeum létrehozása óta, 120 éve, végzi és irányítja a római korra vonatkozó régészeti feltárásokat a főváros területén, s hasznosítja az oktatás, a művelődés és a turisztika számára a római kori emlékeket.

A topográfiai kutatások nyomán kirajzolódó település-szerkezet, a legiotáorból kiinduló római kori úthálózat és a régi térképek segítségével rekonstruálható az egykori kitűzési rendszer. Ennek iránya és részben elemei még a mai Budapest utcahálózatán is megfigyelhetők, tehát a modern város utcahálózata maga is őrzi ezt a rendszert. Szinte közhely, hogy a mediterrán országok kivételével az európai fővárosok közül a magyar főváros területén látható a legtöbb összefüggő

római kori emlék. Ezek összetartozó település-csoportokat alkotnak.

- az aquincumi polgárváros és környezete (Óbuda)
- az aquincumi legiotábor és katonaváros területe (Óbuda)
- a római kori temetők és a városi agglomeráció (villagazdaságok) területe (Óbuda)
- a provinciászékhely-korszak előtti katonai és települési központok (Víziváros, Gellérthegy)

Légifotó az Aquincumi Múzeum területéről (fotó: Civertan Stúdió)

Óbuda látképe a katonavárosi amfiteátrummal (fotó: Rákóczi Gábor)

- az Aquincumtól délre eső limesszakasz katonai táborai (Albertfalva, Nagytétény/Campona)
- a balparti limesszakasz katonai táborai

Az elmúlt évben jelent meg angol nyelven a „Budapest római emlékei” című kiadvány, amely a fenti területi egységeknek megfelelő sorrendben, egy városnéző séta keretében mutatja be az emlékeket. A most már külföldiek számára is hozzáférhető kiadványban, a világörökségi helyszínre javasolt területeken 39 emléket mutatunk be. Túlnyomó részük jelenleg is látható, részben, vagy egészben helyreállított, illetve térburkolatban jelzett. Az emlékek egy része múzeumi funkcióban van. Ilyen kiemelten az Aquincumi Múzeum, amely a főváros római kori emlékeire vonatkozóan már most információs központként működik. A Fürdőmúzeum, a Táborvárosi Múzeum és a Hercules villa, egyelőre részlegesen üzemel, hasznosításuk a múzeumi funkció mellett más lehetőségekre is alkalmas. Több odafigyelés és gondozást igényelnek a közterületen helyreállított műemlékeknek, így az amfiteátrumoknak, a legiotábor és a katonaváros egyes emlékeinek, valamint a polgárváros számos közterületen bemutatott részletének (városfal, vízvezeték). Rendezetlen jogi és fenntartói helyzetük miatt jobban kitéttek a rongálásnak, illetve nem megoldott a műemlékek szakszerű karbantartása sem. Szerepelnek

a kiadványban azokat a jelentős emlékek is, amelyek jelenleg ugyan nem láthatók, de a településszerkezet fontos, nemegyszer egyedi elemei, s mivel területük többnyire beépítetlen, bemutatásuk egyelőre még lehetséges. Közöttük is kiemelt helyet foglal el a helytartói palota. Az egyedülálló környezetben bemutatható emlék hasznosítását már kormányrendelet írja elő. A helytartói palota az Aquincumi Múzeum hagyományos kutatási területe, a palota feltárásából származó értékes leletanyag túlnyomó többsége a múzeum gyűjteményében van.

Végezetül meg kell említeni, hogy Budapest területén a római kori emlékeknek nemcsak a nagy száma, hanem azok együttese is kiemelt figyelmet érdemel. Tulajdonképpen szinte valamennyi római kori településforma (katonai objektum, város, villagazdaság, falusias település), infrastrukturális elemek (út, híd, vízvezeték, csatornarendszer) megtalálható, felszínen látható formában, melyek szinte építészeti gyűjteményként értékelhetők. Az egyes elemek, pedig kiválóan illeszkednek a jelenlegi város területén, a római kori úthálózat nyomvonalán haladó településszerkezetbe. Éppen ezért úgy gondolom, hogy Budapest római kori emlékeinek együttese olyan egyedi értékeket képvisel, mely méltó arra, hogy a magyarországi Limes Világörökségi helyszínéként a régióban vezető helyzet és kiemelt turisztikai szerepet kapjon. *Zsidi Paula*

RESTAURÁTOROK AZ AQUINCUMI MÚZEUMBAN

A szerkesztőség 2012-ben indította útjára a „Bemutakozunk” rovatot. Ebben az olvasó megismerkedhet az intézmény egyes részlegeivel, munkatársaival és szakmai feladataival. Most a Budapesti Történelmi Múzeum Restaurátor Osztályának Aquincumban dolgozó szakembereinek tevékenysége kerül bemutatásra.

Restaurátorként feladatunk a műhelybe érkező tárgyak állapotának vizsgálata, készítés-technikájuk megfigyelése és dokumentálása. Célnk az ásatások során előkerülő leletek megóvása, további romlásának megakadályozása, illetve lassítása, a káros hatások kizárásával, a tárgyak szerkezeti megerősítésével. Régészeti feltárásokon főként szerves anyagokból készült tárgyakkal találkozunk. Ezek lehetnek fém (réz, réz-ötvözet, vas, ólom, arany, ezüst), szilikát alapú (kerámia, porcelán, üveg), illetve szerves eredetű, állati vázából készült tárgyak (elefántcsont, csont, agancs, stb.). Nagyon ritka, különle-

ges talajkörnyezetből azonban előkerülhetnek olyan szerves anyagokból készült leletek is (bőr, fa, textil), melyek kezelését erre a feladatra specializálódott szakemberek végzik.

Kerámia tárgyak kezelése

Az ásatásokról előkerült, pontos lelőhely szerint feliratozott, rendszerezett kerámia töredékeket fotózzuk, amennyiben szükséges, mikroszkóppal is megvizsgáljuk, állapotuk alapján restaurálási tervet készítünk.

A tisztítás során a földes szennyeződések mechanikusan, illetve amennyiben a tárgy állapota engedi, mosószeres vízben, a nehezebben eltávolítható szulfátos, karbonátos ráakódásokat pedig vegyszeresen távolítjuk el a felületről. Száradás után a kerámia töredékeket előkerülési helyük, színük és formai jellegzetességeik szerint kiterítjük, válogatjuk, az összeillő darabokat összeragasztjuk. A megfelelő ragasztó- és kiegészítőanyag kiválasztását befolyásolja a töredékek anyaga és állapota. A hiányzó részeket, az eredeti felületekhez igazodva egészítjük ki. A tárgy egységes képét retusálással, különféle festékek felhasználásával állítjuk helyre.

Fém tárgyak kezelése

Régészeti lelőhelyekről származó fémtárgyakra jellemző, hogy előkerülésükkor már részben vagy teljes egészében korrodáltak. E jelenség arra vezethető vissza, hogy fémek a természetben általában érc formájában fordulnak elő, és számukra ez a természetes állapot. Amikor azonban az ember az ércből fém

állít elő és azt megmunkálja, akkor azonnal elindul a fémekben egy olyan folyamat, melynek során a fém arra törekszik, hogy visszaalakuljon ércé. A fémekből készült tárgyakon a levegő nedvességtartalma, a légköri gázok és egyéb környezeti tényezők hatására már a használat során megindulnak különböző korróziós folyamatok, melyek a tárgyak talajba kerülése után tovább gyorsulnak, és mindez a fémek teljes ércé alakulásáig tart. A restaurálás során arra törekszünk, hogy ezt a folyamatot megpróbáljuk leállítani, illetve lassítani. Fémtárgyak kezelésénél is fontos, hogy a tárgyak által hordozott információkat feltárjuk és a régész, muzeológus számára hozzáférhetővé tegyük. Azoknak a tárgyaknak a megőrzése is fontos, melyek fémeket már nem tartalmaznak, csak korróziós terméként őrzik a tárgy egykori, hozzávetőleges formáját. A régészeti fémtárgyak tisztítása ma már főként mechanikus úton történik, háttérbe szorítva a vegyszeres tisztítást. A konzerválásnál átítató- és bevonó-szerként olyan műanyagokat alkalmazunk, melyek fizikailag megerősítik a leleteket és védik a további korróziótól.

Közönségkapcsolat és restaurátori munka

A múzeum rendszeres és időszakos programokat szervez gyermekek és felnőttek részére. A restaurátor osztály dolgozói ezen programok (Kulturális Örökség Napjai, Múzeumok Őszi Fesztiválja, Kutatók éjszakája, Sziget Fesztivál, múzeumpedagógiai foglalkozások a restaurátor műhelyben) előkészítésében és lebonyolításában is szerepet vállalnak.

A legnépszerűbb programok a múzeumi órák (Hogyan dolgozik a régész?), kézműves foglalkozások (Legyél te is mozaikrakó mester!) és a nyári táborok (Ókori tábor). Ezek gördülékeny lebonyolításához nyújtanak segítséget a restaurátorok. Feladatuk például a foglalkozás során használt formák, negatívok és segédanyagok elkészítése, az ókori technikák bemutatása és szemléltetése.

Érdeklődőknek és szakmabelieknek egyaránt szóló „nyitott műhely” programokon a restaurátor műhelyekben végzett munka folyamatainak vezetjük végig a látogatókat.

*Vecsey Ádám – Heincz Katalin – Gábler Szilvia-
Nuber Noémi – Újvári Gábor*

A 120 ÉVES AQUINCUMI MÚZEUM, AZ „ÉV MÚZEUMA 2012” DÍJAZOTTJA

Az Aquincumi Múzeum 1894-ben nyitotta meg kapuját a látogatók előtt. Látványossága a római kori polgárváros területének kiásott és bemutatott központi területe, valamint a leletanyag bemutatását szolgáló, a római kori környezethez illeszkedő épület volt, melyet Orczy Gyula tervezett. A múzeum városzéli kirándulóhely jellege az 1968 és 1973 között végrehajtott nagyszabású romkonzerválást követően (H. Vladár Ágnes, Hajnóczy Gyula és Istvánfi Gyula tervei alapján, Póczy Klára szervező és feltáró munkája nyomán) jelentősen átalakult. Ekkor állagmegóvó, értelmző helyreállítással a kor elvárásainak megfelelő szemléletű, új arculatot kapott a korábbi ásatási terület. Az azóta eltelt negyven év alatt azonban a múzeumokkal és a műemléki bemutatással kapcsolatos elvárások és látogatói igények ismételtén megváltoztak. A „klaszszikus” romterület az elmúlt 20 évben további területekkel bővült, s számos, a hely tematikájához illeszkedő turisztikai attrakció létesült, melyek nyomán a terület mára régészeti parkká vált. Ez utóbbi megújulást ismerte el a Pulszky Társaság a megtisztelő „Év Múzeuma 2012” díjjal.

A kerek évforduló alkalmából megnyíló, „A romkertől a régészeti

parkig – Aquincumi Múzeum 1894 – 2014” című kiállítás bemutatja a 120 éves Aquincumi Múzeum körüli romterületnek a mindig változó igényekhez igazodó átalakulását, az egykori tervek és az archív fotóanyag felhasználásával. Ugyanakkor egy ötletpályázat alkotásain keresztül felvillan a lehetséges jövőkép is. A zártkörű, meghívásos

ötletpályázat a Budapesti Műszaki Egyetem Építészettörténeti Tanszékének és a Középülettervező Tanszék Doktori Iskolája közreműködésével jött létre. Célja az Aquincumi Múzeum régi múzeumépülete rendeltetésének újragondolása, a körülötte elhelyezkedő romterület rehabilitációja, a terület jellegéhez és hangulatához illeszkedő új látványelemek létrehozása, korszerű, látogatóbarát infrastruktúra kialakítása. A pályázat nyomán létre-

jöhet a múzeum északi és déli részének vizuális egysége, a „klaszszikus” romterület felújítása és alkalmassá tétele az új elvárások és látogatói igények számára úgy, hogy a terület jellege és hangulata, amely jelentős értéket képvisel, ne vesszen el.

A tervezés több feladatrészből állt. Az első a régi múzeumépület rehabilitációja és funkciójának meghatározása, mely a jelenlegi kiállítási funkció bővítését is jelenthetné közönségfogadási, vendéglátási céllal. A következő feladatrész a romterület falmaradványainak konzerválásával egyidejűleg új elemnyponok és pihenőhelyek kialakítása, több kert bemutató és az épülethez illeszkedő látványelem beiktatásával. Külön feladatrész volt a vendégek fogadása, a múzeumi szolgáltatások helyszíneinek kialakítása, a látogatók informálása a modern technikai eszközök alkalmazásával. Végül a pályázóknak arra is megoldást kellett találniuk, hogy a látványelemeiben eltérő két múzeumi területen megteremtsék a vizuális egységet és a működtethető külső kapcsolatokat. A kiállítás látogatóinak lehetőségük lesz a díjazott pályaműveket megtekinteni, melyek közül reméljük, minél többet egy majdani fejlesztés eredményei között is viszont láthatnak.

Zsidi Paula

AQUINCUM KORHATÁROK NÉLKÜL

A Pannonia Provincia Program keretében megvalósított fejlesztések lehetőséget kínáltak arra, hogy újabb látogatócsoportok felé nyisson a múzeum. 2013 nyarán a Mitológiai játszótéren antik pikniket szerveztünk kisgyermekes anyukáknak, a Festőházban és a virtuális élménytérben pedig „Hozd magaddal a Nagyit!” felszólítással unokákat és nagyszülőket buzdítottunk múzeumi kalandozásra.

Római baba-mama klub

2013. júliusában két alkalommal karon ülő és totyogó csemetéiket kísérő kismamák ismerkedtek egymással és a római korról az Aquincumi Múzeum területén. Mi sem kínálhatott volna ideálisabb helyszínt a baba-mama találkozónak, mint a mitológiai játszótér

tekintetet vonzó, színes figurákkal díszített helyszíne. Miután az anyukák a játszótérre övező füves téren leterített pokrócokon kényelmesen elhelyezkedtek, sok érdeklődést tudhattak meg Dr. Facsády Annamária régésztől a római anyák mindennapjairól és a római kori gyermekgondozásról. A beszélgetés közben a csöppségek sem unatkoztak. A csecsemők antik gyermekjátékokat idéző apró babákkal, állatfigurákkal és hangszerekkel ismerkedtek, nagyobbacska társaik pedig a Minotaurusz labirintusában kergetőztek, az Aranygyapjú történetét felidéző hajóban hancúroztak vagy agyagból formáztak figurákat.

A baba-mama klub második napján a római zenét és az antik hangszereket állítottuk középpontba. Selmeczi Noémi zenepedagógus az orgonateremben csábította közös éneklésre az anyukákat. A babákat és kísérőiket egyaránt jókedvre derítő közös mondókázás és éneklés mellett a szülők az antik zenéről és az aquincumi orgonáról is ismereteket szereztek és a zenés programot követően rövid tárlatvezetés keretében a Festőházat is megtekintették.

A programon szép számmal megjelent szülők örömmel fogadták, hogy a játszótér révén olyan helyszínnel bővült a múzeum területe, amely a legfiatalabb korosztály számára is élvezetessé teszi a múzeumlátogatást. A pozitív visszajelzések jegyében 2014-ben is tartunk római Baba-mama klubot, a szülők kérésére az óvodás korosztálynak szóló programokkal kiegészítve.

Hozd magaddal a Nagyit!

Szünidős programokon a szülők és nagyszülők gyakran a gyermekek kísérőjeként a háttérben maradva csak passzív szemlélői az eseményeknek. Ezért olyan délelőtti programra invitáltunk nagyszülőket és unokáikat, melyen a nagyi is aktív résztvevője a programnak, együtt játszik és barkácsol az unokájával.

Június 24-én romkert vezetésén mutattuk be a program fiatal és fiatalos résztvevőinek, hogy mennyit

változott a múzeum területe egyetlen évszázad alatt. Majd unokák és nagyszülők együtt próbálhattak ki római kori játékokat vagy a kiállított tárgyak mintájára barkácsoltak emléktárgyakat. A nagypapák leginkább a római gályákat idéző agyaghajók készítésében jeleskedtek, míg a nagymamák szívesen varrták együtt unokáikkal a római motívumokkal díszített brosstűket.

Július 17-én a Festőház bemutatását követően a római nők mindennapjait meghatározó tevékenységébe, a szövés-fonás rejtelseibe avattuk be az érdeklődőket. A szövés mellett csörgős nemezlabdát is készíthettek a gyerekek vagy a virtuális élménytérben tehették próbára ügyességüket.

A program résztvevőinek többsége a kerületből érkezett, mégis sokan most találkoztak először a múzeum legújabb fejlesztéseivel. Többen jelezték, hogy nemcsak a nagyi programra, hanem családi rendezvényeinkre is ellátogatnak majd unokáikkal.

Bögi Enikő

GUZSALY, HAJTÚ, SERPENYŐ...

Az Aquincumi Múzeum 2008-ban felelevenítette azt a hagyományt, hogy a vakáció idejére tartalmas elfoglaltságot nyújtson általános iskolás gyerekek számára. Akkor újra elindult az Ókori tábor, mely nyárról-nyárra megtelt a római kor iránt érdeklődő gyerekekkel.

Sok gyerek volt, aki évről-évre visszatért és egy idő után felmerült a kérdés, hogy mi lesz, ha már kinőnek a táborozók korosztályából? Ezért a fiatalokkal történő közös megegyezést követően múlt nyáron Guzsaly, hajtú, serpenyő néven meghirdettünk egy olyan tábort, mely a 14+ -os lányoknak terveztünk. Az alcímből már a meghirdetéskor egyértelműen lehetett következtetni a tábor témájára – „avagy mi mindent kellett tudni egy római lánynak, mielőtt feleség és anya lett belőle!” – így valóban csak olyanok jelentkeztek, akik mélységeiben is meg szeretnék volna ismerni az ókorban élt fiatal nők hétköznapjait.

A hetet azzal indítottuk, hogy korabeli ábrázolások (freskó, mozaik, dombormű) segítségével ráhangolódjunk a témára, megbeszéltük milyen volt a lányok, nők helyzete a római társadalomban, milyen napi feladataik voltak a háztartásban. Az elmélet mellett nagy hangsúlyt fektettünk a gyakorlati tudás megszerzésére, a lányok több munkaórát töltöttek a ma nélkülözhetetlen apróságok (pénztárca, iratok, mobiltelefon...) tárolására szolgáló kézzel szőtt szütyő elkészítésével, de ókori technikával, korhű alapanyagokból napokig készítettük a rózsás arcbalzsamot, a gyógynövényes kézkrémet. Szó szerint a saját bőrükön is megtapasztalhatták, milyen volt az ókorban nőnek lenni, amikor bablisztból és sárgarépbából készült arcradírral frissítették fel arcukat.

A tábor utolsó napján az ókori konyhaművészetbe, a római ételekbe is belekóstoltunk, a lányok maguk dagasztották meg a lepénynek való tésztát, aprították zöldségeket, gyűjtötték a romkertben található fűszerekből a növényeket, mellyel a kását, a kolbászkákat, és nem utolsósorban a limonádét ízesítették!

Az öt nap nagyon gyorsan elrepült, és a lányok legtöbbször észre sem vették, hogy tulajdonképpen munkával töltötték a napi hat órát! Nem panaszkodtak, hogy fáj a hátuk a szövőkeret fölé görnyedéstől vagy zibbad a karjuk a krémek keverésétől, hiszen élvezettel és érdeklődéssel fordultak bármely téma felé.

A tábort egyértelműen sikeresnek könyvelhetjük el, és a nagylányok mellett mi, múzeumpedagógusok is nagyon sok hasznos elméleti és gyakorlati tudással gazdagodtunk. Az alapozás tavaly megvolt, idén felsőbb osztályba lépünk és folytatjuk a tábort, hiszen az öt napba nem lehetett az összes olyan témát megemlíteni, mely az ókorban élt lányok, asszonyok életét, hétköznapjait alakította.

Mindenképpen köszönetet szeretnék mondani Kemendi Ágnesnek, aki két napon keresztül rendületlen lelkesedéssel és szaktudással csepegtette a lányokba növényi festés és az ókori kencék fortélyait, valamint Sári Adélnak, aki megismertette és megkedveltette a lányokkal a szövés tudományát.

Ódor Bernadett

AKTÍV IDŐSKORÚAKNAK

Az Aquincumi Múzeum 2012 decemberében nyugdíjasoknak szóló klubdélutánt indított, amely minden hónap harmadik keddjén más-más témát körüljárva nyújt kellemes kikapcsolódást a résztvevőknek.

A múzeum programjának célja, hogy segítsen elmerülni a római kor azon érdekes részletekérdéseiben, amelyekre az iskolai történelem órán legtöbbször nem jut idő. Ha ez nem lenne elég - ezekről a dolgokról nem csak beszélünk, hanem kipróbáljuk, megszagoljuk, megfogjuk, meghallgatjuk és megízleljük őket.

A 2013-as év során többek között megtudtuk, milyen finom íze van a nekünk kicsit idegenül hangzó mézes-borsos datolyának, miért fontos alapanyaga a krokodilürülék a római kozmetikának vagy hogyan fordult feje tetejére az egész társadalmi osztályserkezet a rómaiak karácsonyán. Az antik korba való időutazás mellett a programskála a múzeum múltjával és jelenével kapcsolatos témákkal is kiegészült, így a tavalyi év folyamán volt szó kutatástörténetről és a restaurátorok munkájáról, idén májusban pedig, hosszú évek kihagyása után, ismét megnyitja kapuit a régi múzeumépület!

A 2014-es évet egy képzeletbeli kirándulás nyitja meg az ókori római városok bűzös sikátoraiba, az átlag polgárok otthonaiba és a paloták díszes termeibe. Márciusban hóditó hadjáratra indultunk: az AnticCafén felsorakoztak a birodalom harcosai. Hogy a hölgyeknek is kedvezzünk, áprilisban az antik smink, októberben a ruhatrendek kerültek terítékre. Bár a római korban kisebb hangsúlyt fektettek arra, hogy mindenhova percre pontosan odaérjenek, de az időt már akkoriban is mérték: júniusban kiderül, hogyan. Szeptemberben a múzeum idén nyíló téglaraktárába kukucskálunk be, ahol egy-egy darabon még több ezer éves lábnyomokra is bukkanhatunk. Novemberben az aquincumi orgona páratlan hangjával zárjuk az évet.

A program színvonaláról a meghívott szakértők gondoskodnak, a kellemes környezetet a téli időszakban a kiállítás épületének orgona terme, nyáron a romkert kétezer éves falai biztosítják.

Zöhlis Nóra

Ismerkedés az ókor növényeivel „A természetből nyerhető, színek, illatok és ízek kincsháza – avagy látogatás egy római kertben” című AnticCafén

Előadás és kóstolás a „Római tál – Ókori fortélyok” című AnticCafé keretében

„FORMA BONUM FRAGILE EST” SZÉPÍTKEZÉS A RÓMAI KORBAN

Ovidius gyakran idézett szavai szerint a szépség ugyan múlandó adomány, a küzdelem késleltetése érdekében több évezredre nyúlik vissza. A rómaiak korában is társadalmi elvárás volt az ápolts és divatos külső – bár a túlzásba vitt „piperézést” elítélték. Hol lehet a határvonalat meghúzni, mikor csap át az „elvárt” ápoltság, elegáns megjelenés neveltségességbe? Milyen mértékben változott a divat? Milyen recepteket állítottak a szépségápolás szolgálatába? Ha a szépség múlandó - honnan van minderről tudomásunk? A kötet célja, hogy a római császárság - a Kr. u. 1- 4. század - higiéniai és öltözködési szokásairól, a korabeli szépségápolásról, frizuradivatról adjon átfogó képet, az írott források, képi ábrázolások és a tárgyi emlékek alapján. A Római Birodalom egységes kultúrájának bemutatása mellett erős hangsúlyt kapnak az öltözködésben, ékszerveletben, régészeti leletanyagban megfogható helyi sajátosságok, Pannonia provincia egyedisége is.

R. Facsády Annamária

A kötet megjelenését támogatta a Nemzeti Kulturális Alap Igazgatósága

A kiadványt kiadja az Archaeolingua Alapítvány
Felelős kiadó: Jerem Erzsébet

A MÚZEUM FALAIN KÍVÜL

Az Aquincumi Múzeum hosszú évek óta igyekszik megjeleníteni nagyobb, turisztikai szempontból fontos eseményeken. Így már hagyományosan évek óta részt vesz az Utazás kiállításon és a Sziget Fesztiválon.

2013-ban az Utazás Kiállításon a Tájak-Korok-Múzeumok Egyesülettel jelentünk meg egy standon, ahol szóróanyagokkal, kiadványokkal, műtárgymásolatokkal, illetve a rendezvényekhez és az új fejlesztésekhez kapcsolódó poszterekkel hívtuk fel a figyelmet a múzeumra. Ennek apropója, hogy előző év nyarán adta át az intézmény az Euró-

rok keresték meg a standunkat és kértek információkat a múzeumról. Ezek részben gyümölcsözőnek is bizonyultak, mert a múzeum látogatószáma valóban növekedett az előző évhez képest.

Az Aquincumi Múzeum az első években a Sziget Fesztivál Civil Sziget részén volt jelen. Mivel egyre

sátorban jelenik meg, hiszen arra törekszünk, hogy ne csak a foglalkozásokon, szórólapokon keresztül nyújtsunk információkat, hanem a sátor berendezése is kifejezze az ókori Aquincum hangulatát. A sátorban a múzeum munkatársai ismertetik meg a szigetlakókat szórakoztató formában a római korról, emellett hagyományörzők is bemutatják „tudományukat” és látványos küzdelmeket vívnak, bevonva ezekbe az érdeklődőket is. Immár harmadik éve a Familia Gladiatoria hagyományörző csapat tagjai vesznek részt ebben.

A múzeum sátrának 2013. évi témája a Helytartói palota és a görög-római mitológia volt. A látogatók belebújhattak egyes mitológiai alakok bőrébe, maszkokat, ruhákat próbálhattak fel és fotót készíthettek magukról. Mivel a hajdani palota az Óbudai Szigeten helyezkedett el, ezért ehhez kapcsolódva kvízt is kitölthetett az, aki ingyen jegyet szeretett volna kapni a múzeumba.

Egészében elmondható, hogy mindkét – nem a múzeum területén megrendezésre kerülő – rendezvény a múzeum szempontjából sikeresen zárult. Mód volt a személyes találkozásra a leendő látogatókkal, illetve olyan fiatalokkal, akik talán maguktól el sem jönnének megnézni Aquincumot. Ezek a programok is hatással lehettek arra, hogy 2013-ban a múzeum látogatószáma növekedett. Természetesen nehéz egyértelmű adatokkal ezeket alátámasztani, de az éves látogatottsága az Aquincumi Múzeumnak mégiscsak azt bizonyítja, hogy érdemes és gyümölcsöző részt vennünk hasonló rendezvényeken a jövőben is!

Csaplárné Csépanyi Andrea

pai Unió által támogatott Pannónia Provincia Program elnevezésű projektjét. A standon igyekeztünk minél bővebb információt szolgáltatni a PPP-ről, az év programjairól és kiállításairól. Az Utazás Kiállítás és a szakmai nap konferenciája lehetőséget nyújtott szakmai kapcsolatok - elsősorban a turizmus terén - kialakítására, elmélyítésére.

Ennek kapcsán jövőbeni tervekről egyeztetünk a Magyar Turizmus Zrt. képviselőivel, emellett idegenvezetők, utazásszervezők és taná-

több múzeum részéről merült fel az igény a többnapos rendezvényen való részvételre, a szervezők pár éve létrehozták a Múzeumi Negyed, ahol egy adott területen csak múzeumok találhatóak és emellett, hogy kiállításait reklámozzák, a szigetlakók részére szerdától vasárnapig színes, sokrétű programokat kínálnak! Az intézményeknek lehetőségük van saját sátorban való megjelenésre, illetve társulhatnak is más múzeumokkal. Az Aquincumi Múzeum mindig külön

TUDOMÁNYOS ISMERETTERJESZTŐ ELŐADÁSOK AQUINCUMBAN

Közel négy éve indította el az Aquincumi Múzeum minden hónap első vasárnapján megrendezésre kerülő tudományos ismeretterjesztő előadás-sorozatát. Az előadásokat régészek, restaurátorok, muzeológusok tartják, akik saját szakterületükhöz kapcsolódó témákban tartanak ismeretterjesztést.

Az előadások témája nagyon érdekes, sőt sokszor szórakoztató volt, de minden esetben olyan témában születtek, amelyek a rómaiak mindennapjaiba engedtek bepillantást kicsit másképpen, mint az a kiállításokból megtudható.

2013-ban az első ilyen előadás március hónapban Láng Orsolya régész nevéhez fűződött, aki kedvenc leletéről - a Műtárgymesék című időszaki kiállításban

bemutatott - Jupiter szoborról mesélt, annak megtalálásáról és természetesen a régész munkájáról.

A következő, áprilisi előadást Váradi Adél régész tartotta, aki a népvándorláskori Óbudáról tartott előadást, ahol a hunokról, langobárdokról is szó esett, sőt megtudhatták a látogatók, hogy milyen pompás rúnafeliratos kincset találtak a Nagyszombat utcai katonai amfiteátrum főbejáratánál. Az előadó beszélt az avarokról is, akik a népvándorláskori népek közül a legtöbb emléket hagyták Óbudán és kiderült, hogy mit jelentenek a Szőlő utcában talált kora avar kori agyagkulacsra karcolt rovásjelek.

Májusban Hárshgyi Piroska régész „Sört ide, bort ide!” címmel mesélt az italokról, amelyeket már a rómaiak is kedveltek, és amelyeket természetesen Pannoniában is szívesen fogyasztottak. Ezek ókori történetét, a velük összefüggésbe hozható leleteket mutatta be a régész. A hallgatók megtudhatták,

hogyan készítették a rómaiak orvosságot a borból, milyen fából készültek a hordók, mit írtak a különleges borszállító edényekre a vámolásnál, és melyik császár gúnyneve volt a „sörivő”.

Június elején Alice M. Choyke archaeozoológus tolmácsolásában az őskortól a középkorig készített és használt csont tárgyakról, azok kidolgozásáról és felhasználásáról hangzott el előadás, hiszen az emberek már közel egy millió év óta használják a csontok bizonyos részeit eszközök előállítására és dísz tárgyak készítésére.

Vámos Péter régész „Amikor a szükség diktál – Egy római kori bili története” sokat sejtető címmel tartott előadást szeptemberben. Már a címből is tudható volt, hogy itt egy igen szórakoztató téma kerül terítékre. Ennek apropóját a „Műtárgymesék” című kiállításon található római kori éjjeliedény adta, ami szerves része volt a mindennapi életnek, jóllehet az ókorban is ismerték és alkalmazták a nyilvános és privát illemhelyeket, ezek mennyisége azonban jóval gyérebb volt a mai viszonyokhoz képest. A tárlatvezetéssel összekötött előadáson, a bili bemutatása mellett, érdekes információkat kaphattak a résztvevők a római kori higiéniai szokásokról is.

Októberben Verebes Anett muzeológus molekuláris régészet témában beszélt egy olyan szakterületről, ami általában a látogatók részére láthatatlan marad.

A kémia történeti előadáson kiderült, hogy mi köti a Nílus-delta fekete földjét a kémiához, hogyan jutottak el a görög filozófusok az elméleti magyarázatok keresésében a négy őselemtől az atomig, miképp fejlődött az anyagismeret az Ókori-Keleten és miként rendszerezték a természettudományos ismereteket a Római Birodalomban. Emellett szó esett arról is, hogy a modern kémia tudomány vizsgálati módszereivel hogyan segíti a régészek munkáját, bővíti ismereteiket az ásatásokon előkerült tárgyakról.

Novemberben Dr. Beszédes József régész a római kori pannoniai temetkezési szokásokat elevenítette fel, hiszen a halál és a temetési szertartás az antik kor társadalmában kiemelten fontos szerepet kapott. Aquincumban, az egykori helytartói székhelyen igen változatos temetkezések ismertek. A gyakran gazdag mellékleteket tartalmazó hamvasztásos és csontvázás temetkezéseken kívül ritkaságszámba menő múmiatemetkezéssel is találkozhatunk és gyakran kerülnek elő kőből faragott díszes sír építmények, szarkofágok és sírkövek. Az előadáson néhány érdekesebb temetkezés került bemutatásra, valamint a római halotti kultusz és túlvilági hit hátterébe is betekintést nyerhettek az érdeklődők.

Az ismeretterjesztő előadások 2014-ben is érdekes témákkal folytatódnak.

Csaplárné Csépanyi Andrea

AZ AQUINCUM BARÁTI KÖR 2013. ÉVI TEVÉKENYSÉGE

Az elmúlt évek hagyományait követve a Baráti Kör óbudai és fővárosi kulturális- és önkormányzati szervezetekkel, iskolákkal és hagyományörző csoportokkal együttműködve 2013-ben is aktívan részt vett a régió kulturális életének színesítésében. Az év végén adódott lehetőség, hogy az egyesület csatlakozzon az Óbudai Turisztikai Egyesülethez, melynek tárgyalásai a mai napig folytatódnak.

Az Aquincum Baráti Kör a 2013. év folyamán is számos népszerűsítő rendezvényt szervezett, s továbbiak valósultak meg a múzeummal, ill. óbudai szervezetekkel közös társszervezésben.

Az egyesület május utolsó előtti hétfőjén rendezte meg immár 23. alkalommal az Aquincumi Múzeum legnagyobb rendezvényét, az antik tavaszünnepeket felidéző *Floralia*-t, melyhez semmiféle támogatást nem kapott. A lebonyolításban segítséget nyújtott több tagja, önkéntes segítőtje is, elsősorban a rendezvény lebonyolításában, a szóróanyagok terjesztésében. Természetbeni támogatást (növényanyag rendelkezésre bocsátásával) az Óbudai Virágpiactól kaptunk.

Hasonlóképp, anyagi támogatás nélkül került sor szeptemberben hatodik alkalommal, a *Nimfa ünnep* című rendezvényre. A Graphisoft Park pedig engedélyezte a Duna parti kikötője használatát.

Az egyesület 2013-ban ismét megjelent a *Sziget Fesztiválon*, már a külön muzeális intézménynek kialakított múzeumi negyedben.

2013. decemberében került sor a rómaiak hagyományos téli ünnepségét felelevenítő „*Saturnalia – A karácsonyi ünnepkör gyökerei az antikvitásban*” című programra, mely három napon át fogadta az iskoláscsoportokat.

Az egyesület folytatta eddig kialakított gyermekprogramjai megvalósítását.

A 2007-ben újdonságként szervezett életmód történeti múzeumi órák keretében a gyerekek a római gladiátorok életéről hallgathattak képekkel illusztrált előadást, s maguk is kipróbálhatták a gladiátorfegyvereket.

Július folyamán ismét megrendezésre került az *Aquincumi Régész Tábor* és a *Gladiátor tábor* a 10-14 éves diákkorosztály számára.

2013. június folyamán került megrendezésre a „*Fabrica Musivaria – Római mozaikműhely*” című, elsősorban diákoknak tervezett program a Hercules villában.

Örvendetes tényként idén először dolgoztak az egyesület önkéntesei idegenvezetőként és hostess beosztásban a múzeumban.

Az Aquincum Baráti Kör a kiadványok és nyomdai termékek terén is tevékenyen segítette az Aquincumi Múzeum munkáját.

Az egyesület az általa szervezett programok, rendezvények (ld. fent) reklámanyagai is elkészültek: szórólapok, leporellók, plakátok.

A programok hitelességét növelő tárgyrekonstrukciók és műtárgymásolatok készítése kezdetektől hozzátartozik a szervezet működéséhez. A másolatokat múzeumpedagógiai foglalkozásokon és rendezvényeken használjuk fel.

2012-ben a szervezet az adófizetők közel 89.000 forintos összegű 1%-ból működési költségekre és másolatok készíttetésére költött.

Az egyesület 2013-ban 300.000 forintos pályázati támogatásban részesült az óbudai önkormányzattól. Ezekből többek közt irodaszer vásárlást, a múzeumi órákhoz használt másolatok készítését és a Sziget fesztiválon történő részvételt finanszírozott.

Lengyelné Kurucz Katalin

AZ AQUINCUMI MÚZEUM KÖZÖNSÉGKAPCSOLATI TEVÉKENYSÉGÉT TÁMOGATÓ PÁLYÁZATOK A 2013. ÉVBEN

Az Aquincumi Múzeum közönségkapcsolati tevékenységét 2013-ban részben az intézmény által kapott támogatások, részben az intézmény civil szervezete (az Aquincum Baráti Kör) által elnyert támogatások segítették. Az előbbi keretén belül valósulhattak meg az Aquincumi Nyári Színház előadásai (Arisztophanész: A nőuralom című darabja), mely nem jöhetett volna létre a III. kerület, Óbuda-Békásmegyér 5 millió forintos anyagi támogatása nélkül.

Az intézmény múzeumpedagógiai tevékenysége is 60.000.- Ft-os támogatásban részesült a Múzeumok Őszi Fesztiválja keretén belül, az EMMI-től. 2013-ban az Aquincumi Múzeum hetedik alkalommal csatlakozott a programsorozathoz, négy különböző témakörben (Csak itt, csak most – Pincétől a padlásig; Sétálj, gyalogolj, bringázz

velünk és fedezd fel; Múzeumok délidőben; Tárgydoktor rendell). A rendezvény-sorozat kapcsán már nemcsak a diákoknak, de a felnőtt és a nyugdíjas korosztály tagjai számára is kínált programokat a múzeum.

A 2013. év meglehetősen változatos volt pályázati szempontból az Aquincum Baráti Kör számára. Az egyesület pályázati tevékenysége alapvetően két nagy csoportra osztható. Az első nagy és jelentős csoportot a helyi önkormányzat által meghirdetett felhívások jelentik.

Az egyesület 2013-ban Óbuda-Békásmegyér Önkormányzatának jóvoltából 300.000.- Ft működési támogatásban részesült. Az összeg két félévre lebontva 150-150 ezer forintot tesz ki. Az első félévben (ja-

nuár 1 – augusztus 31.) az alábbi kiadásokra fordítottuk a támogatást. Mint az talán közismeretes, hogy az egyesületi rendezvények, római hagyományörző programok, illetve múzeumpedagógiai foglalkozások fényét és hangulatát meghívott előadók emelik (színészek, kézművesek, szakmai foglalkoztatók és hagyományörző csoportok). A tiszteletdíjak azonban nagyban megnövelik a kiadásokat, ezért a színes és gazdag rendezvény érdekében ezeket a kiadásokat részben pályázati forrásból finanszíroztuk. A nagylelkűen megítélt támogatási összeget, legnagyobb rendezvényünk a Floralia – Római tavaszünnep Aquincumban c. esemény (2013. május 11-12.) szakmai színvonalát emelő hagyományörző csoport, kézműves foglalkoztató és gyógynövényeket bemutató szakember tiszteletdíjára fordítottuk. 2013. második pályázati félévében (szeptember 1 – december 31.) az egyesület legjelentősebb téli rendezvényét, a Saturnalia – A karácsonyi ünnepkör gyökerei az antikvitásban c. programunkat (2013. december 8.) ingyenes rendezvényként hirdettük meg. Az eseményen közreműködők (meghívott előadók) tiszteletdíjának és az ehhez szükséges szolgáltatások (orgonahangolás) fedezésére pályázati támogatásra volt szükségünk. A rendezvényen felhasznált anyagok (kézműves foglalkozások alapanyaga és római

ételkóstoláshoz szükséges élelmiszerek) az ingyenesség miatt nem térültek volna meg, ezért a megvalósításhoz külső forrást használtunk fel. A pályázati forrást emellett nyomtatóba való tintapatronra, illetve múzeumpedagógiai foglalkozások során használt anyagok megvásárlására fordítottuk.

A pályázati tevékenység másik fejezetét képezik a Nemzeti Civil Alapprogram (NCA) helyét átvevő Nemzeti Együttműködési Alaphoz (NEA) benyújtott pályaművek. A civil működési kiírások naptári évenként átívelők ezért a 2013. év vizsgálatokor az alábbi pályázatokat fontos megemlítenünk.

Az egyesület még 2012 őszén részesült vissza nem térítendő működési támogatásban, azonban a projektidőszak átnyúlt az újévbe, illetve az elszámolás is 2013-ban vált esedékessé. A támogatást és a kötelezően előírt önrészt, (összesen 180.000,- Ft-ot) az egyesület prioritásait figyelembe véve az alábbiakra költöttük. Az egyesületet és tevékenységét sokszor helyben készített szórólapokkal népszerűsítjük, ezért lézernyomtatóba vásároltunk tintapatront és papírt, valamint színes kartont. A nagyobb rendezvények szóróanyagai és plakátjai nyomdai úton készültek, ezért a nyomdaköltségek fedezésére előre meghatározott összeget különítettünk el a támogatásból. A római és kelta ékszer- valamint kerámiarekonstrukciók elsősorban a rendezvényeken kerültek felhasználásra. A ruha-, és ékszermásolatokba öltözött résztvevők, illetve önkéntesek tették még korhűbbé a programokat. A Nemzeti Együtt-

működési Alap támogatásának jóvoltából az egyesület számos tevékenységét és programját tudta megvalósítani.

A NEA által 2013-ban meghirdetett működési pályázaton az Aquincum Baráti Kör csak várólistás helyezést ért el, így nem részesült támogatásban. A pályázott összeg 300.000,- Ft volt. A tervezett támogatást az alábbi kiadások fedezésére fordítottuk volna: könyvelői díj, postaköltség, rendezvényekhez szükséges alapanyagok beszerzése, ezen felül előadói honorárium, illetve római műtárgymásolatok és rekonstrukciók. A támogatás elmaradásával kiesett összeget az egyesület más források átcsoportosításával volt kénytelen pótolni.

2013 ősze új fordulatot hozott az egyesület életébe. Ekkor került kiírásra a Nemzeti Együttműködési Alap civil szervezetek működését támogató pályázata a 2014. évre vonatkozóan. Ezen a pályázaton az Aquincum Baráti Kör is indult, méghozzá a NEA és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő jóvoltából, sikere-

sen. A pályázott összeg 570.000,- Ft volt, amelyből 285.000,- Ft-ot nyertünk el utófinanszírozott formában. A pályázati dokumentáció alapján az alábbi kiadásnemeket számolhatjuk el a támogatás terhére 2015 márciusáig: az egyesület könyvelési költsége, ismeretterjesztő és reklámmolinók beszerzése, arcuati elemmel ellátott ajándéktárgyak (toll, hűtőmágnes, kártyanaptár, papírtáska, könyvjelző), szakkönyvek, postaköltség, dekorációs vásznak, dekorációs kellékek, konyhai eszközök (pl. evőeszköz, pohár), digitális fényképezőgép római műtárgymásolatok.

Az egyesület programjainak és rendezvényeinek lebonyolításához illetve reklámozásához szükséges eszközök beszerzéséhez jelentős mértékben járult hozzá az Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata, valamint a Nemzeti Együttműködési Alap által nyújtott támogatás, amely nélkül ezeket a szolgáltatásokat nem tudtuk volna igénybe venni és a tárgyi eszközöket nem sikerült volna megvásárolnunk.

Kővágó Dániel